

ВІСНИК ЦЕНТРУ®

Економіка України 2005 року: що змінилося на краще?

Останнім часом засоби масової інформації тиражують оцінки розвитку економіки України, які описують 2005 рік як "провальний" і передбачають розгортання широкомасштабної економічної кризи. Представлені в таких оцінках дані часто неправильні, однобічно інтерпретовані або свідомо перекручені. Така упереджена інформація негативно впливає на громадську думку, а також на очікування бізнесу. Економісти Міжнародного центру перспективних досліджень узагальнили найважливіші позитивні досягнення економіки України торік

Попри сповільнення темпів зростання ВВП з 12,1% 2004 року до 2,6% 2005 року, минулий рік характеризується низкою позитивних економічних тенденцій. Збереження зазначених нижче тенденцій упродовж поточного року призведе до подальшого зростання економіки України.

Уповільнилися темпи інфляції. Якщо на початку 2005 року темпи зростання споживчих цін перевищували 14% у річному вимірі, то наприкінці року вони становили 10,3%. Тенденції в динаміці цін виробників були ще сприятливішими. Темпи їхнього зростання за підсумками 2005 року становили 9,5%, а в лютому 2006 року знизилися до 8,1% у річному вимірі. Це майже втричі менше, ніж 2004 року, коли ціни виробників зросли на 24,1%.

Прискорилися темпи залучення в Україну іноземного капіталу. 2005 рік став рекордним за обсягами надходження прямих іноземних інвестицій, їхній обсяг становив 7,3 млрд. дол. США. У жовтні 2005 року за рекордну для України суму – 4,8 млрд. дол. США – було продано ВАТ "Криворіжсталь". Здійснено вагомі прямі інвестиції в банківську сферу – іноземні інвестори придбали акції банку "Аваль" та ініціювали купівлю "УкрСиббанку" та банку "Мрія". Це має сприяти зниженню відсоткових ставок в економіці України та впровадженню нових банківських технологій.

Українські банки збільшили кредитування економіки. Лише за 2005 рік їхній кредитний портфель зріс на 61,9% до 143 млрд. грн. Позитивною тенденцією є також збільшення до 61,8% частки довгострокових кредитів, тоді як рік тому вона становила лише 54,2%.

Поліпилися монетарні показники. Резерви Національного банку збільшилися

майже вдвічі (до 19,4 млрд. дол. США на 1 січня 2006 року). Курс української валюти щодо долара США впродовж року зміцнився на 4,8%.

Зросли реальні доходи громадян. Доходи домогосподарств збільшилися з урахуванням інфляції на 20,1%. Водночас заробітні плати зросли в реальному вимірі на 11,7%, соціальні допомоги – на 41,5%. Заробітна плата зростала завдяки:

- збільшенню мінімальної заробітної плати на 40% упродовж року, підвищенню заробітних плат держслужбовцям;
- наблизенню рівня безробіття до природного. Незважаючи на сповільнення економічного зростання, заробітна плата зростала швидкими темпами в усіх галузях економіки. Це може бути ознакою посилення конкуренції за робочу силу;
- споживчому буму, який призвів до відчутного зростання в оптовій і роздрібній торгівлі, сфері послуг. Відповідно, збільшувалася номінальна заробітна плата працівників цих галузей: у роздрібній та оптовій торгівлі – на 40,2% упродовж 2005 року, а у сфері послуг – на 55,1%.

Скоротилася заборгованість із заробітної плати. Зменшення заборгованості відбувалося практично в усіх секторах економіки. На початок 2006 року проти початку 2005 року вона зменшилася на 14% до 959,7 млн. грн.

Рекордно зросло приватне споживання. Споживання домогосподарств 2005 року збільшилося на 15,9% у реальному вимірі. Цьому сприяли:

- стрімке збільшення доходів домашніх господарств, передусім – з нижчими за

середні доходами, завдяки підвищенню соціальних виплат;

- висока схильність до споживання. За нашим розрахунком, 2005 року населення витратило на споживання 90% своїх доходів проти 87,5% минулого року.

Роздрібний товарообіг збільшився майже на чверть. За підсумком 2005 року реальний роздрібний товарообіг збільшився на 23%. Поліпшилася якість обслуговування: скоротилася частка ринків, втричі проти 1999 року збільшилася кількість магазинів і кіосків.

Знизилася безробіття. У III кварталі 2005 року рівень безробіття, обчислений за методологією Міжнародної організації праці, знизився до рекордних 5,2%. Середній рівень безробіття 2004 року становив 8,6%.

Суттєво збільшилися доходи Зведеного бюджету. Якщо 2004 року вони становили 26,5% ВВП, то 2005 року – 31,7% ВВП. Збільшенню дохідної частини бюджету сприяли:

- руйнування корупційних схем з відшкодування ПДВ, як наслідок – збільшення надходжень від ПДВ;
- пожорсткішання митного контролю внаслідок запровадження Державної програми "Контрабанди – СТОП";
- скасування спеціальних режимів оподаткування, передбачених для суб'єктів спеціальних економічних зон і територій пріоритетного розвитку;
- ліквідація пільг для автомобіле-, судно- і літакобудування, космічної галузі.

Стрімке зростання податкових надходжень до бюджету призвело до зниження дефіциту Зведеного бюджету України з 3,2% 2004 року до 1,8% 2005 року. 92% дефіциту Державного бюджету 2005 року було профінансовано надходженнями від приватизації. ■

За додатковою інформацією звертайтеся до старшого економіста МЦПД Євгенія Ахтирко за тел. (044) 484-4403 та електронною поштою eakhtyrko@icps.kiev.ua.

Консенсус-прогноз на 2006 рік погіршено

Економісти публікації *квартальні передбачення* взяли участь 10 березня 2006 року у черговому семінарі з макроекономічного прогнозування, організованого Міністерством економіки України за сприяння Програми розвитку ООН. Показники консенсус-прогнозу визначаються як середнє значення прогнозів, наданих експертами 11 державних, недержавних і міжнародних організацій – учасників семінару.

Згідно з консенсус-прогнозом, економіка України за підсумками 2006 року зростає на 2,1% замість 5,2%, очікуваних під час попереднього засідання у жовтні минулого

року. Прогноз зростання індексу споживчих цін 2006 року збільшено на 2,4 в.п. до 12,6%. Дефіцит бюджету 2006 року становитиме, на думку експертів, 2,2%. Обмінний курс гривні до долара США наприкінці 2006 року очікують на рівні 5,12 грн./долар. Прогноз зростання ВВП погіршено через зменшення прогнозних темпів зростання інвестицій і збільшення від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі.

2007 року зростання економіки становитиме 4,5%, інфляція очікується на рівні 10,8%, обмінний курс наприкінці року становитиме 5,17 грн. за долар. Збережеться тенденція переважання імпорту над експортом.

Дефіцит бюджету скоротиться до 1,6%. Золотовалютні резерви НБУ стабільно зростатимуть. Середня заробітна плата становитиме 1 194 грн. за місяць. ■

Докладніше з матеріалами щоквартальних семінарів з макроекономічного прогнозування можна ознайомитися на інтернет-сторінці Міністерства економіки (<http://me.kmu.gov.ua>) у розділі "Економічна ситуація та прогнози".

За додатковою інформацією звертайтеся до Євгенії Ахтирко за телефоном (044) 484-4403 та електронною поштою eakhtyrko@icps.kiev.ua.

Макроекономічні прогнози на 2006–2007 роки

Показник	2006 рік		2007 рік		Показник	2006 рік		2007 рік	
	Прогноз	Прогноз жовтня 2005 р.	Зміна	Прогноз		Прогноз	Прогноз жовтня 2005 р.	Зміна	Прогноз
Реальний сектор	млн. грн.								
Номинальний ВВП	480 632	490 895	↓	555 466	Обсяги імпорту	52,3	49,7	↑	50,9
Споживання	395 432	387 052	↑	461 128	Баланс доходів	-1,0	-1,0	=	-0,6
приватне	304 459	297 627	↑	353 722	Баланс поточних трансфертів	3,2	2,8	↑	3,0
державне	94 777	92 808	↑	108 403	Сальдо рахунку операцій з капіталом	1,8	0,5	↑	2,3
Інвестиції	103 829	98 895	↑	122 956	Прямі іноземні інвестиції	2,8	2,4	↑	2,6
Валове нагромадження основного капіталу	98 735	97 445	↑	120 122	Обмінний курс	грн./\$			
приватного	83 667	86 371	↓	99 556	Середній	5,11	5,13	↓	5,15
державного	15 081	14 017	↑	17 694	Кінець періоду	5,12	5,11	↑	5,17
Чистий експорт товарів та нефакторних послуг	-16 144	-3 354	↓	-24 830	Зведений бюджет	млн. грн.			
Валові національні заощадження	106 653	112 661	↓	121 778	Всі доходи	151 617	154 348	↓	176 551
Реальний сектор	індекс, рік до року				Всі видатки	162 347	164 304	↓	185 374
Реальний ВВП	102,1	105,2	↓	104,5	Загальний баланс	-10 730	-9 956	↓	-8 824
Споживання	106,0	107,3	↓	105,0	<i>Статті фінансування</i>				
приватне	107,1	108,8	↓	106,9	Приватизація	5 093	5 304	↓	4 476
державне	103,7	105,2	↓	102,8	Внутрішні позики	2 813	1 052	↑	1 887
Інвестиції	103,3	106,8	↓	106,7	Зовнішні запозичення	957	1 474	↓	1 347
Валові національні заощадження	103,6	109,4	↓	106,7	Зведений бюджет	% до ВВП			
Інфляція	індекс, рік до року				Всі доходи	31,5	31,4	↑	31,8
Дефлятор ВВП (середній за рік)	113,9	111,4	↑	111,0	Всі видатки	33,8	33,5	↑	33,4
<i>Індекс споживчих цін середній за рік</i>	111,9	111,5	↑	110,8	Загальний баланс	-2,2	-2,0	↓	-1,6
грудень до грудня попереднього року	112,6	110,2	↑	110,5	<i>Статті фінансування</i>				
<i>Індекс цін виробників середній за рік</i>	114,4	112,1	↑	112,5	Приватизація	1,1	1,1	=	0,8
грудень до грудня попереднього року	114,7	112,1	↑	111,7	Внутрішні позики	0,6	0,2	↑	0,3
Зовнішній сектор	млн. доларів США				Зовнішні запозичення	0,2	0,3	↓	0,2
Рахунок поточних операцій	-1 686	587	↓	-2 717	Гроші та кредит				
Обсяги експорту	45 508	46 419	↓	49 606	Грошова база (кінець періоду), млн. грн.	107 767	90 843	↑	135 425
Обсяги імпорту	49 176	47 578	↑	54 945	грудень до грудня попереднього року, %	30,2	21,3	↑	25,7
Баланс доходів	-987	-958	↓	-599	Грошова маса (М3) (кінець періоду)	255 615	198 344	↑	335 123
Баланс поточних трансфертів	2 970	2 705	↑	3 220	грудень до грудня попереднього року, %	31,7	25,4	↑	31,1
Сальдо рахунку операцій з капіталом	1 714	469	↑	2 438	Середньозважена ставка за кредитами комерційних банків в національній валюті, %	16,0	14,3	↑	14,8
Прямі іноземні інвестиції	2 614	2 264	↑	2 786	Міжнародні резерви НБУ, \$ млн.	19 899	17 933	↑	21 706
Зовнішній сектор	% до ВВП				Соціальні показники				
Рахунок поточних операцій	-1,8	0,6	↓	-2,5	Населення, млн. осіб.	46,7	46,7	=	46,3
Обсяги експорту	48,4	48,5	↓	46,0	Середня заробітна плата, грн.	1 000,0	983,2	↑	1 194,0
					Наявні доходи населення, % зміни до попереднього року	6,1	6,9	↓	6,8

Вісник центру є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою. Якщо ви хочете бути внесеним до списку розсилання бюлетеня, надішліть інформацію про себе на адресу marketing@icps.kiev.ua, тел. (044) 484-4410, факс (044) 484-4402. Архів *Вісника центру* зберігається за адресою <http://visnyk.icps.kiev.ua/> Редактор *Вісника центру* Євген Шульга (shulha@icps.kiev.ua), тел. (044) 484-4400. Передрук матеріалів дозволено з відома Центру.